

**DE VLAAMSE WETGEVER SNELT DE FAMILIEBEDRIJVEN TER HULP IN CRISISTIJD:
DE TEWERKSTELLINGSVOORWAARDEN IN HET VLAAMS SUCCESSIEDECREET VERVALLEN**

Het Vlaams Successiedecreet (artikel 60 bis VI.W.Succ.) voorziet in een nultarief inzake successierechten bij de vererving van familiebedrijven.

De twee belangrijkste voorwaarden zijn de tewerkstellings- en de participatievoorwaarde.

- Tewerkstellingsvoorwaarde

Tijdens een periode van drie jaar vóór het overlijden dient het bedrijf tenminste 500.000 EUR loonlasten uit te betalen aan werknemers in de EER. Over een periode van vijf jaar na het overlijden, dient eenzelfde bedrag van loonlasten (pro rata berekend, d.w.z. 5/3 van het bedrag van loonlasten dat in voormelde periode van drie jaar werd uitbetaald) te worden aangehouden.

Dit criterium van de loonlasten is slechts van toepassing op de overlijdens vanaf 1 november 2007.

Voor de overlijdens van vóór 1 november 2007 hield de tewerkstellingsvoorwaarde in dat de onderneming gedurende elk van de drie jaren vóór het overlijden tenminste vijf voltijdse werknemers moest tewerkstellen in het Vlaams Gewest. Deze tewerkstelling moest ook worden behouden tijdens de periode van vijf jaar na het overlijden. Daarbij was het voldoende dat dezelfde tewerkstelling als vóór het overlijden, kon worden bereikt op het einde van het vijfde jaar na het overlijden. Tussentijdse dalingen van de tewerkstelling werden getolereerd voorzover het 'voortschrijdend gemiddelde' nooit zakte tot minder dan de helft van de tewerkstelling op het ogenblik van het overlijden.

- Participatievoorwaarde

Gedurende drie jaar vóór het overlijden moeten tenminste 50% van de aandelen van het familiebedrijf in handen zijn van de erflater zelf of zijn onmiddellijke verwanten (echtgenoot, ascendenten, descendenten, broers en zussen of hun echtgenoten en, in bepaalde gevallen, ook de kinderen van de broers en zussen).

Afschaffing van de tewerkstellingsvoorwaarde

Als een bedrijf door de huidige crisis zou worden gedwongen tot ontslag van personeel, riskeren de erfgenamen uit de boot te vallen voor het nultarief inzake successierechten. Dit zou kunnen leiden tot de teloorgang van het familiebedrijf of tot een noodgedwongen verkoop van de onderneming.

Om aan deze verzuchtingen tegemoet te komen, heeft de Vlaamse wetgever, bij wijze van crisismaatregel, de voorwaarde inzake de tewerkstelling en loonlast tijdelijk op nul gezet.

Concreet geldt deze vrijstelling voor de overlijdens in volgende periodes:

- Overlijdens van 1 januari 2004 tot en met 31 oktober 2007
 - o Voorwaarde inzake tewerkstelling m.b.t. de periode vóór het overlijden blijft van toepassing.
 - o Voorwaarde inzake tewerkstelling m.b.t. de periode na het overlijden verval.
- Overlijdens van 1 november 2007 tot en met 31 maart 2009
 - o Voorwaarde inzake loonlast m.b.t. de periode vóór het overlijden blijft van toepassing.
 - o Voorwaarde inzake loonlast m.b.t. de periode na het overlijden verval.
- Overlijdens van 1 april 2009 tot en met 31 maart 2011
 - o Voorwaarde inzake loonlast m.b.t. de periode vóór het overlijden verval.
 - o Voorwaarde inzake loonlast m.b.t. de periode na het overlijden verval.
- Overlijdens van 1 april 2011 tot en met 30 juni 2014
 - o Voorwaarde inzake loonlast m.b.t. de periode vóór het overlijden verval.
 - o Voorwaarde inzake loonlast m.b.t. de periode na het overlijden blijft van toepassing.

Belangrijk is evenwel dat de minister deze versoepeling in 2011 opnieuw zal bekijken. Het is derhalve niet uitgesloten dat de maatregel op dat ogenblik zou worden teruggeschroefd. Er moet dus enige voorzichtigheid aan de dag worden gelegd.

Verscherping van de participatievoorwaarde

De draagwijdte van de participatievoorwaarde was niet altijd duidelijk.

De wet omschreef deze voorwaarde als “in de drie jaar voorafgaand aan het overlijden ononderbroken voor tenminste 50 procent toebehoorden aan de overledene” (of zijn onmiddellijke verwanten – cfr. supra).

Daarbij rees de vraag of het voldoende was dat de erflater drie jaar lang tenminste 50% van de aandelen had om een vrijstelling te kunnen genieten voor alle aandelen die in zijn nalatenschap vallen dan wel of deze vrijstelling moest worden beperkt tot het aantal aandelen, die hij gedurende drie jaar in bezit had gehad.

Voorbeeld: X heeft gedurende twee jaar 60% van de aandelen. In het jaar vóór zijn overlijden verwerft hij bijkomend 30% van de aandelen. In de nalatenschap valt 90% van de aandelen. Is de vrijstelling dan van toepassing op die 90% dan wel enkel op de 60%, die hij gedurende drie jaar in zijn bezit heeft gehad?

Volgens de fiscus kon enkel die 60% tegen het nultarief vererven.

De wetgever heeft nu van de gelegenheid gebruik gemaakt om de participatievoorwaarde scherper te stellen.

Vanaf 1 januari 2010 wordt deze voorwaarde opgesplitst in twee vereisten:

- 1) De aandelen moeten drie jaar lang in het bezit zijn geweest van de erflater en
- 2) De erflater (inclusief zijn onmiddellijke verwanten) moet drie jaar lang tenminste 50% van de aandelen hebben gehad.

De aandelen van de onmiddellijke verwanten worden dus enkel meegerekend bij de tweede vereiste maar niet bij de eerste vereiste.

Voorbeeld: Y heeft gedurende drie jaar voor zijn overlijden 10% van de aandelen. Zijn vader en zijn broer hebben elk een 45%-participatie. Eén jaar voor het overlijden van Y draagt zijn vader zijn 45% van de aandelen over aan de broer van Y. De 10%-participatie van Y kan genieten van het nultarief: Y had deze aandelen reeds drie jaar in zijn bezit en, samen met zijn broer, voldeed hij aan de 50%-vereiste.

Inwerkingtreding

De tijdelijke opheffing van de tewerkstellingsvoorwaarde is retroactief in werking getreden op 1 januari 2009.

De inwerkingtreding van de gewijzigde participatievoorwaarde is bepaald op 1 januari 2010.

Besluit

De opheffing van de tewerkstellingsvoorwaarde in deze barre tijden kan enkel worden toegejuicht worden.

De Vlaamse wetgever laat de ondernemer echter in het ongewisse over wat er eind 2011 op het programma zou komen te staan.

Een tijdige en uitgelijnde successieplanning blijft dus aan de orde!